

[Handelsministeren.]

tuelle indgreb burde ske inden for monopollovgivningens rammer. På dette punkt har jeg ment at måtte tilslutte mig mindretallet, og udvalgets forslag om adgang for kommunalbestyrelserne til indgreb i detailprisudviklingen efter 1. januar 1971 er derfor udgået af lovforslaget, og konsekvensen heraf bliver, at de prisproblemer, der måtte opstå i detailhandelsleddet, må behandles efter monopollovgivningen.

Jeg skal også henlede opmærksomheden på bestemmelserne i forslaget § 6. Efter disse skal konsummælkmejerierne efter overgangsperiodens udløb fastsætte generelle leveringsbetingelser med det formål at hindre, at liberaliseringen fører til så stor en spredning af detailhandelen med mælk, at omkostningerne ved udbringning fra konsummælkmejerierne til detailudsalgene bliver uforholdsmæssigt store. Det er af stor vigtighed, at sådanne leveringsbetingelser kommer til at virke ligeligt og retfærdigt i forhold til de virksomheder, der deltager i eller ønsker at deltage i detaildistributionen. Et tilsyn med, at disse leveringsbetingelser kommer til at virke retfærdige i forhold til alle interesserede parter, er af stor vigtighed, og problemer af denne art finder i almindelighed deres løsning efter monopollovgivningen.

Det må imidlertid erkendes, at der består en så nær forbindelse mellem fastsættelsen af engrospriser og af de nævnte leveringsbetingelser, at det næppe er praktisk muligt at henlægge tilsynet med leveringsbetingelserne til monoptilsynet, så længe engrospriserne fastsættes lokalt af kommunalbestyrelserne. Spørgsmålet om den fremtidige kontrol med engrospriserne hænger nøje sammen med andre problemer, der er opstået for mælkeengroshandelen som følge af udviklingen inden for mejeribrug og engroshandelen i øvrigt. Disse problemer vil som foran nævnt blive taget op af det af handelsministeriet nedsatte mælkeudvalg.

Det må forventes, at indehaverne af detailmælkeudsalgene og ligeledes de kørende mælkeforhandlere vil se med bekymring på konsekvenserne af den foreslåede trinvis liberalisering, men jeg vil i denne sammenhæng understrege, at de gældende varesortimentsbegrænsninger for de faste detailudsalg for mælk skal bortfalde straks ved

lovens ikrafttræden, således at indehaverne af de faste mælkeudsalg får en vis tid til at omlægge deres forretninger til ændrede konkurrencevilkår.

Noget lignende lader sig ikke gøre for de kørende mælkeforhandlere, idet disses varesortiment er begrænset såvel ved næringslovens bestemmelser som ved de bestemmelser, der af hygiejniske grunde er fastsat af indenrigsministeriet. De kørende mælkeforhandlers fremtidsmuligheder må i det lange løb afhænge af, i hvilken udstrækning forbrugerne stadig væk vil tillægge det værdi at få en daglig mælkeforsyning bragt til døren. Jeg kan i denne forbindelse henvise til mælkeudvalgets betænkning, hvor der bl. a. peges på muligheden for at indføre særlige abonnementsordninger, hvorved forbrugerne periodevis binder sig til at betale et fast beløb for at få mælken udbragt.

Jeg skal sluttelig henlede opmærksomheden på, at det udvalgsmedlem, der repræsenterer De danske Handelsforeningers Fællesorganisation, ikke har ment at kunne tiltræde lovforslaget, idet dette efter udvalgsmedlemmets formening ikke sikrer den bestående mælkehandel rimelige erhvervsvilkår, og idet forsyningsforholdene for den svagt stillede del af befolkningen vil blive forringet. På den anden side har repræsentanterne for forbrugerne, købmændene og brugsforeningerne i en mindretalsudtalelse fremsat ønske om en kortere afviklingsperiode end de foreslåede 1½ år, men selv om jeg meget vel forstår disse kredses ønsker om at se de foreslåede ændringer ført ud i livet så snart som muligt, må det vel erkendes, at den bestående detailmælkehandel har brug for en vis tid til tilpasning til de ændrede vilkår.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale dette lovforslag til det høje folketings velvillige behandling.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kai Moltke): Jeg skal hermed for folketinget fremsætte forslag til folketingsbeslutning om forberedelse af en revision af lov om lærlinge-forhold.

Jeg fremdrog allerede essensen i det nu formulerede forslag, da jeg under finanslovdebatten den 12. december 1968 (Folketingets forhandlinger spalte 2559) udtalte: „men hvad skal man f. eks. sige til en lærlinge-

[Kai Moltke.]

ordning, hvor man bruger 4 år til at uddanne folk efter regler, som overhovedet ikke står i noget som helst forhold til de krav, som stilles i den moderne industrivirksomhed? Ville det ikke være klogt på dette punkt af uddannelsen at drage konsekvensen af den tekniske udvikling, vi er inde i, afskaffe de hidtidige forældede former for mesterlære, i stedet for indføre en koncentreret, nødvendig teknisk uddannelse af det offentlige for lærlinge og drage konsekvenserne ved at give tilskud til denne form for uddannelse ved at ligestille disse former for unge med studenter og andre?"

Jeg stiller forslag om nedsættelse af en kommission, hvori også repræsentanter for lærlinge og ungarbejdere skal have sæde, og som skal arbejde hurtigt, fordi problemerne trænger sig på og kræver en hurtig stillingtagen. Det af undervisningsministeren den 23. juni 1967 nedsatte udvalg vedrørende de faglige grunduddannelser vil næppe kunne nå frem til en løsning i overensstemmelse med forslagsstillernes principielle synspunkter.

De fleste af folketingets partier stiller mod en hurtig udvidelse af undervisningspligten til 9 eller 10 år eller som et alternativ mod en 2—3-årig obligatorisk efterskole med tilpasning til elevernes valg af fremtidigt erhverv. Det burde være klart, at den gamle fire-årige mesterlære efter kontraktssystemet mildest talt er dømt til afløsning af noget nyt under disse omstændigheder. Skulle det føres videre under de gamle former, ville det i forbindelse med den efterfølgende militærtjeneste i urimelig grad forsinke de pågældendes mulighed for at forsørge sig selv og familie. Skal en sådan udvikling undgås, må lavs- og håndværkstidens mesterlære skrinlægges og nye former for faglig uddannelse frembringes. Det er en sådan udvikling, det foreliggende forslag nu søger at bane vej for, så tidspunktet ikke forpasses. Lærlinge og ungarbejdere er sig denne nødvendighed bevidst, og de aktiviseres gradvis gennem deres krav til samfundet, sidst udtrykt gennem de stedfundne lærlingedemonstrationer foran et tomt folketing. Krav og initiativer kommer allerede nedefra, og de kan ikke ustraffet ignoreres af regeringen og den lovgivende magt.

Jeg skal ikke i detaljer dvæle ved de nye

uddannelsesformer og deres sammenhæng med de ventede skolereformer, da det er felter for grundige undersøgelser og ekspertudformning. Den foreslåede kommission må imidlertid ridse hovedtrækkene op. En forudsætning for et heldigt resultat er selvfølgelig, at der tilvejebringes en naturlig overgang fra skolen til teknikum- og specialkursusundervisning samt til den praktiske faglige træning. Varigheden af denne træning kan formentlig nedsættes betydeligt i forhold til de nugældende normer.

Jeg vil dernæst fremhæve, at den skitse-rede omlægning af uddannelsen for lærlinge og ungarbejdere forudsætter, at der konsekvent tilstræbes og gennemføres en naturlig økonomisk og social ligestilling for lærlinge og ungarbejdere med studenter, seminarister, socialrådgivere og de øvrige grupper under uddannelse, hvis forhold ganske vist også er utilfredsstillende, men dog bedre end lærlingenes og ungarbejdernes. Ligeberettigelsen må gælde stipendier, eventuel studieløn og andre former for økonomisk støtte under uddannelsen. Ligeberettigelsen må også gælde på områder som adgang til kollegier og indbefatte udbygningen af nettet af specielle lærlinge- og ungarbejderhjem, ledet under gunstige og frie former. Fremtidens fagarbejdere og specialister skal ikke uddannelsesmæssigt være pariaer, de fleste af dem kommer ikke fra velhavende hjem.

Som sidste punkt skal jeg her ved fremsættelsen blot henvise til nødvendigheden af særlige regler, der i en overgangstid skal afbøde den nuværende forældede og vilkårlige mesterlæres ulemper. Der må, som i forslaget fremhævet, gennemføres regler om en anstændig mindsteløn for lærlinge. Indførelsen af 40 timers maksimal arbejdsuge må være en selvfølgelighed.

Idet jeg i øvrigt henviser til forslagets enkelte punkter, skal jeg anbefale dette til velvillig og hurtig behandling i den arbejdende ungdoms og i tingets egen interesse. Jeg skal endvidere henstille, at den foreslåede kommission snarest nedsættes for konstruktivt at løse de store opgaver, der trænger sig på med hensyn til arbejderungdommens fremtidige faglige uddannelse på et fornyet og mere demokratisk og socialt grundlag.

Den første sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Gerda Møller): I skrivelse af 29. f. m. anmodede medlem af folketinget fru Lis Groes om, at der på grund af sygdom måtte blive meddelt hende orlov, og den 31. f. m. vedtog folketinget at meddele den ønskede orlov samt at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 31. januar.

1. stedfortræder for socialdemokratiet i Københavns amtskreds, hvor fru Lis Groes er valgt, er pastor Poul Falk Hansen, der har erklæret sig villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den nævnte orlov.

I skrivelse af 30. f. m. anmodede folketingsmand Chr. Madsen om orlov på grund af sygdom, og i sit møde den 31. f. m. vedtog folketinget at meddele også denne orlov samt at indkalde stedfortræderen som midlertidigt medlem fra og med den 31. januar.

1. stedfortræder for socialistisk folkeparti i Ålborg amtskreds, hvor hr. Chr. Madsen er valgt, er fagforeningsformand N. Møller Sørensen, der imidlertid ikke har ønsket at indtræde som midlertidigt medlem i anledning af den nævnte orlov. 2. stedfortræder er adjunkt Ove Munch, der herefter har erklæret sig villig til i det foreliggende tilfælde at indtræde som midlertidigt medlem.

Udvalget til valgs prøvelse har gennemgået den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede stedfortræderliste og de øvrige dokumenter og indstiller herefter enstemmigt, at pastor Poul Falk Hansen godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 31. januar d.å., og at adjunkt Ove Munch ligeledes godkendes som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 31. januar d. å.

Formanden: Jeg henstiller, at medlemmernes indbyrdes samtale føres mere sagte.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af pastor Poul Falk Hansen som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 31. januar 1969
vedtoges enstemmigt med 132 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af adjunkt Ove Munch som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 31. januar 1969
vedtoges enstemmigt med 139 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Redegørelse af økonomi- og markedsministeren.

Økonomi- og markedsministeren (Nyboe Andersen): Den markedspolitiske situation i Europa er fortsat præget af det franske veto fra december 1967 mod at optage forhandlinger med Storbritannien om dette lands medlemskab af Det europæiske Fællesskab. Jeg ønsker imidlertid at understrege, at den danske markedspolitik uændret sigter mod hurtigst muligt at tilvejebringe den brede europæiske løsning, der har været Danmarks mål i en årrække. Det er derfor en selvfølge, at regeringen opretholder den danske ansøgning om medlemskab af fællesmarkedet uændret, og vi er fortsat rede til at deltage i ethvert konstruktivt forsøg, der har reel udsigt til at lede frem mod den udvidelse af fællesmarkedets medlemskreds, som vi ønsker, med Storbritannien, Danmark og de andre lande, som ønsker at blive medlemmer.

Det nordiske initiativ, som regeringen tog i fjor forår, ændrer intet ved denne fundamentale danske markedspolitiske målsætning. Dette initiativ havde som baggrund den da herskende stagnation i de europæiske integrationsbestræbelser, og vor frygt for, at der kunne gå lang tid, før der på ny kom bevægelse i de europæiske samlingsbestræbelser, er desværre i den tid, der er gået siden, blevet bekræftet. Formålet med det nordiske initiativ er at forberede de nordiske lande på deltagelse under den form, de hver især måtte ønske det, i et stort europæisk fællesmarked. Bestræbelserne på at etablere et udvidet, nordisk økonomisk samarbejde må derfor ses som en videreførelse af vor hidtidige markedspolitik. Gennem et snævert nordisk økonomisk samarbejde på en række felter mener vi at kunne styrke vore landes økonomi, sådan at vi står bedre rustet til at gøre os gældende i en bred europæisk sammenhæng, den dag dette måtte blive muligt. Hvad enten tiden bliver